

INTERIÉR

TVORBA OBYTNÉHO
PROSTORU

Boris Hála



GRADA

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.



INTERIÉR

Ing. arch. Boris Hála

TVORBA
OBYTNÉHO
PROSTORU





finerza design[®]

PARTNER PUBLIKACE

INTERIÉR

TVORBA OBYTNÉHO PROSTORU

Ing. arch. Boris Hála

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 220 386 401, fax: +420 220 386 400
jako svou 3813. publikaci

Odpovědná redaktorka Věra Slavíková
Grafický návrh a zlom Václav Juda
Kresby autor
Fotografie z archivu autora, firem Biofire, Hanák – nábytek, Hulsta,
Monet – nábytek, Jitona, Ligne Roset, Viewart, Woodface
a prezentace Shusaku Arakawa
Počet stran 152
První vydání, Praha 2009
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

Recenzovali
Prof. Ing. Štefan Schneider, Ph.D.
PhDr. Lenka Žížková

© Grada Publishing, a. s., 2009
Cover & Layout Design © Václav Juda 2009

*Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami
nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.*

ISBN 978-80-247-3216-9 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6921-9 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

Obsah

Pár slov a jeden obrázek úvodem	9
1 Základní definice interiéru	11
1.1 Interiér privátní	11
1.2 Interiér veřejný	13
2 Bytový prostor a jeho obecná definice	14
3 Byt a jeho definice v okolním prostoru	15
3.1 Poloha bytu z hlediska urbanistického prostoru	15
3.1.1 Varianta A – bydlení ve městě	16
3.1.2 Varianta B – bydlení na vesnici	16
3.2 Poloha bytu v architektonickém prostoru	17
3.2.1 Byt v rodinném domě	18
3.2.2 Byt v bytovém nebo polyfunkčním domě	19
3.2.3 Byt v nebytovém objektu jiného charakteru	19
3.2.4 Byt v objektu původně určeném k rekreačnímu bydlení	22
4 Aspekty bydlení dle typu stavebního objektu	24
4.1 Bydlení v rodinném domě	24
4.2 Bydlení v bytovém domě	25
4.3 Bydlení v loftu	26
4.4 Bydlení v chatě upravené pro celoroční provoz	27
4.5 Bydlení v rekreační chalupě	27
4.6 Shrnutí a poznámky	28
5 Byt a jeho vazba na okolní prostory	29
5.1 Společné místnosti domu	29
5.1.1 Vstupní hala	29
5.1.2 Kočárkárna	30
5.1.3 Prostor pro schůze nájemníků nebo členů družstva	30
5.1.4 Prádelna a sušárna	30
5.1.5 Místnosti domovníka a servis	30
5.1.6 Garáž	31
5.2 Vstupní prostor k bytu (chodby, podesta)	32
6 Čtyři základní nástroje pro tvorbu bytového interiéru	33
7 Prostorové řešení bytu – první nástroj tvorby	35
7.1 Velikost a principy prostorového uspořádání	35
7.1.1 Prostorové a funkční zóny bytu	37
7.1.2 Společenská a privátní zóna bytu	37
7.1.3 Místnosti bytu - definice	38
7.2 Činnosti v bytě	38

7.3	Společenská zóna bytu a její prostory	40
7.3.1	Předsíň (vstupní hala)	40
7.3.2	Společný prostor bytu – kuchyně, jídelna, obývací pokoj	41
7.3.3	Kuchyňský prostor – centrum práce, ale hlavně zábavy (space for joy)	41
7.3.3.1	Pracovní plocha	42
7.3.3.2	Dřez	43
7.3.3.3	Varná deska	43
7.3.3.4	Odsavač par, mastnoty a nečistot (digešť)	44
7.3.3.5	Drtič odpadků	45
7.3.3.6	Ostatní spotřebiče na pracovní desce	46
7.3.3.7	Úložný prostor kuchyňského nábytku	46
7.3.3.8	Technologické prvky úložného prostoru	48
7.3.3.9	Jídelní místo – pult	48
7.3.3.10	Pracovní stůl v kuchyni	50
7.3.3.11	Normy	50
7.3.4	Spíž	50
7.3.5	Jídelní prostor – centrum společného života domácnosti	51
7.3.5.1	Jídelní stůl	51
7.3.5.2	Rozkládací jídelní stůl	52
7.3.5.3	Jídelní židle	53
7.3.5.4	Dětská jídelní židle	54
7.3.5.5	Kredenc – příborník, skleník	54
7.3.6	Prostor pro sledování multimédií	54
7.3.6.1	Odpočivné sezení – centrum pro multimédia	55
7.3.6.2	Stolky pro odpočivné sezení	56
7.3.6.3	Úložný nábytek pro multimédia	56
7.3.7	Pracovna	57
7.3.8	WC	58
7.3.9	Komora	59
7.4	Privátní zóna bytu a její prostory	59
7.4.1	Koupelna	59
7.4.1.1	Umyvadlo	61
7.4.1.2	Vana	61
7.4.1.3	Sprchový kout	61
7.4.1.4	Místo pro pračku – baterie a odpad	61
7.4.1.5	Bidet	62
7.4.1.6	Vanička na nohy	62
7.4.2	Ložnice rodičů	62
7.4.2.1	Manželské dvojlůžko	62
7.4.2.2	Samostatné lůžko	63
7.4.2.3	Noční stolek	63
7.4.2.4	Němý sluha	64
7.4.2.5	Toaletní stolek	64
7.4.2.6	Úložný nábytek	64
7.4.2.7	Dětská postýlka	64
7.4.3	Vazba koupelna – ložnice	64
7.4.4	Šatna	65
7.4.5	Dětský pokoj	66
7.4.5.1	Dětská postýlka	67
7.4.5.2	Dětské lůžko	67
7.4.5.3	Dětské pracovní místo	67
7.4.5.4	Úložný prostor pro hračky, pracovní pomůcky a školní potřeby	68
7.4.5.5	Úložný prostor pro oblečení a prádlo	68
7.4.6	Dětská herna	68
7.4.7	Hobby místnost	69
7.4.8	Pokoj hostů	69
7.5	Příslušenství k bytu	70
7.5.1	Terasa, balkon, lodžie	70
7.5.2	Zimní zahrada	71
7.5.3	Prostor pro letní nábytek	72

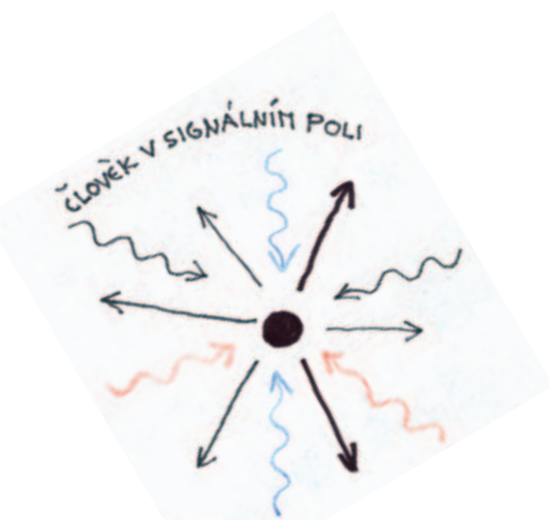
8	Stavební prvky ohraničující a dělicí prostor bytu – druhý nástroj tvorby	73
8.1	Podlahy studené a tvrdé	73
8.1.1	Beton s povrchovou úpravou	73
8.1.2	Samonivelační anhydritová podlaha	74
8.1.3	Lité podlahy	74
8.1.4	Keramická dlažba	74
8.1.5	Kamenné přírodní podlahy	75
8.1.6	Teraco	75
8.2	Podlahy teplé a měkké	75
8.2.1	Dřevěné podlahy	75
8.2.1.1	Parkety	76
8.2.1.2	Mozaikové – kazetové parkety	76
8.2.1.3	Palubová podlaha – palubky	76
8.2.1.4	Plovoucí podlahy	77
8.2.2	Podlahy z jiných materiálů – nerez, plast, sklo apod.	79
8.2.3	Zdvojené podlahy	79
8.2.4	Sokly podlah	80
8.2.5	Styk různých podlahových materiálů	80
8.3	Podlahové krytiny	80
8.3.1	Textilní	80
8.3.2	Korkové krytiny	81
8.3.3	Linolea	82
8.3.4	Gumy	82
8.4	Stěny bytu	83
8.4.1	Povrchy stěn	83
8.4.2	Cihelná nebo kamenná stěna	83
8.4.3	Různé druhy omítek, hrubé, vytahované, hladké	84
8.4.4	Malba na omítce	84
8.4.5	Tapety	85
8.4.5.1	Textilní tapety	85
8.4.5.2	Papírové tapety	85
8.4.5.3	Nanášené sěrkové tapety	86
8.4.6	Obklady stěn	86
8.4.6.1	Obklady kamenné a keramické	86
8.4.6.2	Obklady na bázi dřeva	87
8.4.6.3	Obklady jinými materiály	87
8.4.7	Doplňkové prvky, lemovací lišty apod.	88
8.5	Stropy bytu, jejich obklady a podhledy	88
8.5.1	Obklady stropů	88
8.5.2	Podhledy	88
9.1	Zařizovací prvky pevně svázané se stavbou	89
9	Zařizovací prvky – třetí nástroj tvorby	89
9.1.1	Technologické a technické vybavení	90
9.1.1.1	Sanitární vybavení a předměty	90
9.1.1.2	Vestavěné technologie a technické prvky	90
9.1.2	Nábytkové prvky	91
9.1.2.1	Vestavěné skříně a úložné prostory	91
9.1.2.2	Kuchyňská sestava	92
9.1.2.3	Malé vestavěné prvky	92
9.2	Zařizovací prvky volné	92
9.2.1	Volný nábytek	92
9.2.2	Volné technické vybavení	93
9.2.3	Doplňkové předměty a dekorace	95
9.3	Katalogové zařizovací předměty	96
9.4	Podmínky navrhování a realizace atypických zařizovacích předmětů	97
10.1	Osvětlení v bytě	99
10.1.1	Přirozené osvětlení	99
10	Práce se světlem a vzduchem – čtvrtý nástroj tvorby	99
10.1.2	Stínící prvky přirozeného osvětlení	100
10.1.2.1	Záclony	100

10.1.2.2	Závěsy	100
10.1.2.3	Textilní panely	101
10.1.2.4	Rolety	101
10.1.2.5	Žaluzie horizontální	101
10.1.2.6	Žaluzie vertikální	101
10.1.2.7	Úchytné a vynášecí prvky pro okenní stínící prvky	101
10.1.3	Veliká a malá okna podle místností	102
10.2	Proslunění bytu	102
10.3	Proslunění obytné místnosti	103
10.4	Umělé osvětlení	104
10.5	Základní typy osvětlovaadel podle polohy v prostoru	105
10.5.1	Stropní osvětlovaadla	105
10.5.2	Nástěnná a podlahová svĕtla	105
10.5.3	Stojací a stolní lampy	106
10.5.4	LED diody a svĕtící fólie	106
10.6	Programování osvětlení místností	107;
10.7	Tepelná pohoda v bytĕ	107
10.7.1	Kotel bytovĕho topení	108
10.7.2	Tĕlesa teplovodního topení – radiátory	108
10.7.3	Fancoily	108
10.7.4	Podlahovĕ topení	109
10.7.5	Krby a kamna	110
10.8	Vzduch a jeho kvalita	111
10.9	Vĕtrání	111
10.9.1	Dlouhodobĕ mírnĕ provĕtrávání	112
10.9.2	Rychlĕ nĕrazovĕ vĕtrání	112
10.9.3	Technickĕ vĕtrací prostĕředky – ventilace	112
10.9.4	Technickĕ vĕtrací prostĕředky – rekuperace	113
10.9.5	Technickĕ vĕtrací prostĕředky – klimatizace	113
11	Tĕi funkční zóny v obytnĕm prostoru	114
11.1	Zóna komunikační – prostor pro pohyb v bytĕ, místnosti	115
11.2	Zóna ĕinnosti – prostor pro ĕinnosti v bytĕ, místnosti	117
11.3	Zóna úložná – prostor pro ukládání vĕcí	118
11.4	Komunikační prostor v domácnosti, jeho dimenzování a druhy	120
11.5	Prostor pro ĕinnosti v domácnosti, jeho dimenzování a druhy	121
11.6	Úložný prostor v domácnosti, jeho dimenzování a druhy	124
11.6.1	Místnosti pro ukládání	125
11.6.1.1	Garáž	125
11.6.1.2	Sklep, komora	125
11.6.1.3	Spižírna	125
11.6.1.4	Šatna	126
11.6.1.5	Nábytek pro ukládání	127
12	Výpoĕt optimální velikosti bytovĕho prostoru na základĕ teorie funkčních zón	130
13	Domácnost a odpadky	131
13.1	Základní kritĕria dočasného ukládání odpadu v domácnosti	131
13.2	Třídĕní odpadu	132
14	Vztah designĕra interiĕru pro bydlení a klienta	134
14.1	Postup zpracování návrhu bytovĕho interiĕru	137
14.1.1	Zadání a definice ĕinností	137
14.1.2	Výtvarná variantní studie hledání řešení	139
14.1.3	Definitivní soubornĕ výtvarnĕ barevnĕ a dispoziční řešení vĕtĕnĕ návrhu a výběru katalogovĕch zařizovacích pĕedmĕtů	139
14.1.4	Dokumentace pro provedení interiĕru vĕtĕnĕ projektu atypickĕch prvků a technologií	140
14.1.5	Definitivní výběr zařizovacích pĕedmĕtů	140
14.1.6	Spolupráce s klientem při výběru realizátora	140
14.1.7	Autorský a technickĕ dozo nad realizací	141
15	Slovo na závĕr	142

Pár slov a jeden obrázek úvodem

Tato knížka původně vznikla jako pracovní manuál pro univerzitní studenty oboru nábytek a interiér. Mohla by být jen výukovou pomůckou, ale obsahuje části obecného přesahu pro každého člověka, který chce bydlet a vytvořit si svůj svět ve svém privátním prostoru, ať už se nazývá rodinný dům, vila, byt, loft nebo jen „místo, kde jsem doma“.

Každý člověk svojí přítomností na světě vysílá signály ostatním, jaký je. Vysílá signály svým chováním, inteligencí, projevy ducha i těla, svým vzhledem, oblečením a postoji k jiným lidem. Jedním ze silných signálů je i způsob, jakým se zařazuje nebo vyřazuje ze společnosti. Jak a na čem pracuje, tráví volný čas, a také jak a v jakém prostředí bydlí. Tento text je pro ty, kteří si tuto skutečnost uvědomují, vědí, jaké signály chtějí o sobě vysílat, anebo to ještě nevědí, ale chtějí to dělat uvědoměle a hledají si svoji cestu. Tento text není a nikdy nebude technickou normou pro bydlení, diktující jasné parametry a příkazující, jak to být smí a jak to být nesmí, i když z platných norem vychází a ctí je.



Obr. 1 Všichni jsme zdroji signálů, které o nás vypovídají

Každý má právo bydlet podle svých představ, pokud tím neomezuje a neškodí jiným lidem.

Každý má právo vytvořit si své místo, kde se cítí opravdu doma.

Tento text je zde proto, aby formuloval některé cesty, které vedou k žádoucímu výsledku, a upozornil na úskalí, které nás po cestě čekají.

1 Základní definice interiéru

Většina lidí cítí potřebu mít okolo sebe svůj soukromý prostor, privátní interiér, který jim umožní vykonávat některé činnosti, které oni sami považují za privátní, v němž se cítí příjemně a v pohodě a který je svými hranicemi chrání. Před zimou, před teplem, před deštěm a před ostatními lidmi. Tomuto prostoru se říká obytný prostor a činnostem v něm vykonávaným říkáme bydlení.

Jen málo lidí přitom chce skutečně všechny činnosti zvané bydlení vykonávat o samotě. Bydlíme tedy s osobami, které jsou nám blízké, a bydlíme s nimi společně v jednom obytném prostoru. Pokud si to uvědomíme, máme před sebou zásadní problém, jehož řešení nás bude provázet v průběhu celé naší snahy pochopit, jak prostor pro bydlení navrhovat, aby splnil to, co od něj očekáváme. Dal nám soukromí a chránil nás před světem a zá-

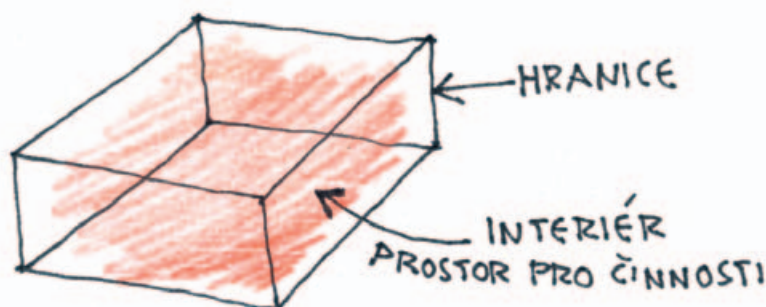
roveň umožnil bezkonfliktní život s lidmi, které jsme si zvolili pro společné bydlení. Proto začínáme několika definicemi.

Interiér je vnitřní prostor stavebního objektu. Je to vyhrazený prostor pro činnosti lidí, pro které je určen a navržen i stavební objekt, který jej obklopuje. Pro potřeby tvorby interiéru si definujeme dva základní typy interiéru, a to interiér privátní a interiér veřejný.

1.1 Interiér privátní

Interiér privátní je určen pro pobyt a činnosti konkrétního člověka nebo jasně definované skupiny osob (např. rodina) a jejich potřeby.

Základní potřebou je bydlení a činnosti s ním spjaté, ale může být určen i pro další privátní činnosti jednoho člověka (práce,



Obr. 2 Prostor pro naše privátní činnosti je vždy vymezen, ať se nám to líbí nebo ne

sport apod.) nebo jasně definované skupiny osob.

Řešení privátního interiéru může být vytvořeno dvojím způsobem:

a) Tvorbou tohoto typu interiéru sledujeme naplnění osobních potřeb konkrétního klienta

Zadavatelem je konkrétní osoba, klient, a předmětem zadání je vyřešení jeho potřeb. Osobní potřeby mohou být v tomto případě nadřazeny do jisté míry obecně platným principům, neboť klient je zadavatelem i uživatelem budoucího díla. Termín „do jisté míry“ znamená, že i zcela individuálně a velmi atypicky řešený privátní interiéru nesmí negativně ovlivňovat své okolí (hlukem, světlem, čichovými vjemy, technickými a technologickými řešeními, které negativně ovlivní výsledek celé stavby apod.) a musí odpovídat předpisům a normám, které jsou závazné nebo souvisejí s kolaudačním souhlasem pro užívání stavby.

Privátní interiéru je v tomto případě vytvářen pro individuálního klienta, který vynakládá své prostředky pro uspokojení vlastních potřeb. Architekt je zde více poradcem a moderátorem, který pomáhá klientovi najít správnou formu k uskutečnění investice. Je to vždy klient, který má pod vedením architekta (organizačním, funkčně prostorovým, výtvarně estetickým, stavebně technickým atd.) zásadní vliv na celkový výsledek práce. Nakonec to je vždy on, který v navrženém bytovém prostoru tráví svůj čas a který po celou dobu užívání cítí všechny klady a zápory zvoleného řešení. Proto je u tvůrce privátního interiéru očekávána nejen schopnost přesné analýzy potřeb a možností klienta, ale i výrazná schopnost empatie, sociální inteligence a pochopení pro potřeby svého klienta. K problému se vrátíme v kapitole 14.

b) Interiéru je zpracováván jako typová nabídka pro obecně marketingově vytypovanou skupinu budoucích obyvatel bytů

Tento typ interiéru je obvykle zpracováván na základě zadání developera a jeho marketingových průzkumů potřeb budoucích klientů. Řešení musí splňovat obecně očekávané parametry, být plně v souladu s parametry stavby, splňovat veškeré normy a předpisy pro tento druh stavby a jejího interiéru.

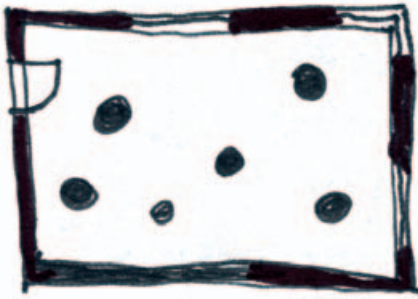
Výsledkem činnosti je návrh (architektonická studie), často v dohodnutém počtu variant. Tento návrh není určen k přímé realizaci, ale má být prokazatelným zobrazením možností prostoru, kvality řešení jeho dispozice a s tím souvisejících způsobů uspokojení potřeb klientů. Prostorové a půdorysné zobrazení prokazuje správnost celkového řešení bytového prostoru a možnosti jeho dotvoření klientem.

Vzhledem k tomu, že v tomto případě není klientem konkrétní budoucí obyvatel bytového prostoru, řešení se pohybuje v obecné rovině, a to jak po stránce funkční, tak i technické a výtvarné. Výsledkem jsou zpravidla různé půdorysné varianty budoucího interiéru bytu a prostorové zobrazení (vizualizace), ze kterého jsou patrné celkové dispozice, vztahy mezi zařizovacími předměty, jejich velikost ve vztahu k velikosti prostoru a možnosti umístění v prostoru. Konkrétní řešení pro daný byt a daného klienta není v takto pojeté studii očekávaným výsledkem a bylo by posléze zpracováváno jako další etapa práce.

Privátní interiéru lze pro potřeby výkladu principů jeho tvorby definovat jako:

**STAVEBNĚ VYMEZENÝ PROSTOR
URČENÝ PRO BYDLENÍ.**

Z právního hlediska se jedná o prostor, který odpovídá požadavkům na bydlení, stanoveným příslušnými právními nor-



● OSOBY PRO KTERÉ
JE VYTVÁŘEN



● OSOBY PRO KTERÉ
JE VYTVÁŘEN
● KLIENTI OSOB PRO KTERÉ
JE VYTVÁŘEN

Obr. 3 Privátní interiér je pro skupinu osob

Obr. 4 Veřejný interiér je pro osoby a jejich klienty

mami a lze jej uvádět jako „stálé bydliště“. Obvykle se užívá výraz „byt“ nebo „bytový prostor“, ale jak vyplývá z předchozího textu, pojem může mít i širší výklad.

1.2 Interiér veřejný

Interiér veřejný je určen pro pobyt, styk a komunikaci mezi osobami a vykonávání činností, pro něž je vytvořen.

Je vytvářen v první řadě pro potřeby tohoto pobytu a styku. Obvykle se jedná o umožnění kontaktu a vazby různých osob na bázi instituce – klient (obsluha – zákazník, herec – divák, úředník – občan, lékař – pacient apod.). Interiér veřejný může mít i svoji privátní část (např. určenou pouze pro majitele a jejich činnosti), ale i tak je řešen celkově jako veřejný.

Zásadní rozdíl mezi řešením privátního a veřejného interiéru je v potřebě rozdílného přístupu architekta k vlastnímu zpracování návrhu a způsobu spolupráce s klientem.

Veřejný interiér je vždy řešen jako prostor nejen pro zadavatele a uspokojení jeho potřeb, ale také jako prostor pro klienty zadavatele. Zadavatel musí vždy brát

ohled na potřeby svých zaměstnanců, ale i klientů a již v zadání řešit případné provozní rozpory a stanovit jasnou provozně prostorovou koncepci. V případě větších zadavatelů bývá za tímto účelem zpracováván manuál interiéru. Jeho účelem je stanovit obecnou koncepci, definovat prostorové potřeby a nároky, provozní vazby, charakter a specifika výtvarně architektonického řešení, nároky na technologie atp.

Druhým účelem manuálu je zajistit v případě více interiérů stejného zadavatele jejich jednotný styl a úroveň řešení podle jednotných pravidel. Úkolem tvůrce interiéru je zpracovat konkrétní řešení daného prostoru na základě důkladné znalosti tohoto manuálu. Pokud zadavatel nemá svůj manuál, je na tvůrci interiéru, jakým způsobem sladí všechny požadavky a potřeby nejen zadavatele, ale i jeho klientů.

Při práci na veřejném interiéru tedy musí architekt myslet jiným způsobem, ale to není předmětem této knihy. Dále se budeme zabývat pouze privátním bytovým prostorem a okrajově i prostory s tímto prostorem souvisejícími a na něj navazujícími.

2 Bytový prostor a jeho obecná definice

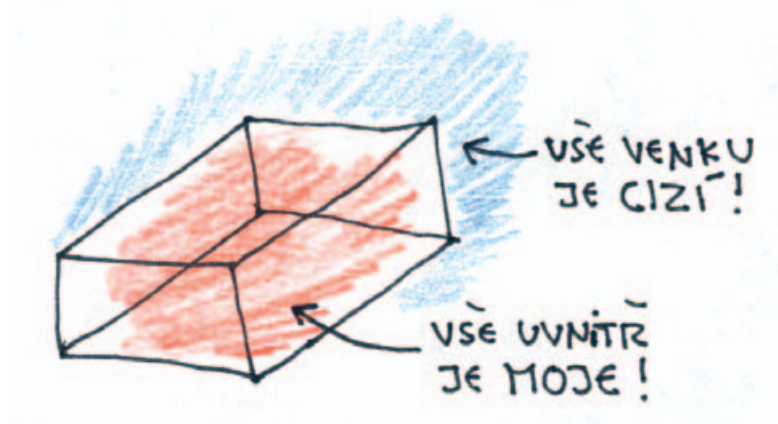
Byt je prostor ve stavebním objektu obývaný společně vymezenou skupinou osob nebo jednou osobou.

Skupina osob je zpravidla definována jako rodina, ale není to podmínkou. Už samotný pojem rodina je dosti široký a jeho definice se může lišit podle různých kritérií. U obyvatel žijících v prostoru Evropy je pojem rodina obvykle definován v tradicích vycházejících z křesťanského pojetí světa. Mohu to být manželé, manželé s dětmi, manželé s dětmi a prarodiči a mnoho dalších variant.

Společný prostor – byt mohou společně obývat i lidé bez jasně vzájemné práv-

ní vazby (např. druh, družka apod.). Každý člověk má právo si do svého bytu nastěhovat další osoby, pokud se nedostane do problémů s hygienickými normami a nenarušuje tím sousedské soužití. Byt proto může mít mnoho forem a v následné části se pokusíme definovat alespoň ty zásadní a používané v podmínkách středoevropského prostoru.

V principu ale platí, že bydlet mohou jen s tím, kdo má se mnou shodný nebo vzájemně se doplňující názor na společné užívání prostoru, jeho vybavení, estetiku, míru soukromí a s kým se umím vzájemně tolerovat i ve chvílích nepohody.



Obr. 5 Vše uvnitř je moje – vše venku je cizí

3 Byt a jeho definice v okolním prostoru

Pro výběr osobního obytného prostoru je důležitá v první řadě jeho poloha. Rozoznáváme dvě základní kritéria polohy. Polohu bytu v urbanistickém prostoru a architektonickém prostoru.

Urbanistický prostor pro bydlení je konkrétní místo, kde je bytový prostor umístěn v krajině a ostatní zástavbě.

Architektonický prostor je prostor vytvořený architekturou stavby. Poloha bytu má významný vliv na kritéria řešení jeho interiéru, a proto je nezbytné se zpočátku seznámit alespoň se základními možnostmi jeho umístění.

3.1 Poloha bytu z hlediska urbanistického prostoru

Urbanistický prostor z hlediska bydlení je prostor, který je vytvářen v krajině její zástavbou, charakterem této zástavby a jejími urbanistickými parametry. Každý byt se nachází v prostředí tohoto prostoru, který určuje jeho vazby na okolní prostředí. Zjednodušeně lze říci, že bydlení je vždy v nějakém prostředí a toto prostředí má zpětnou vazbu na parametry bydlení. Jiné faktory ovlivňují tvorbu interiéru bytu na vesnici, na samotě, v centru metropole. Kde je tedy vhodnější bydlet?

Abychom mohli zodpovědět zdánlivě jednoduchou otázku podle své představy nebo být dobrým rádcem klienta i v této oblasti, je potřeba si uvědomit řadu faktů, které se rychle mění s vývojem osídlení,



Obr. 6 Míra kontaktu s okolím je základním kritériem pro polohu bytového prostoru



Obr. 7 Nikdo skutečně nezná prostředí, ve kterém sám nežil

krajiny a dopravní infrastruktury. Nikdo z nás nemá představu o skutečných reálných života v jiném prostředí, než ve kterém vyrůstal a trávil svoje mládí. To, co známe z knížek a z vyprávění, není vždy plně v souladu s tím, jak situace vypadá dnes. Styl a způsob života se vyvíjí velmi rychle a romantika sice je nedílnou součástí života, ale jenom součástí.

Je potřeba si udělat krátkou analýzu výhod a nevýhod obou základních možností umístění bydlení v urbanistickém prostoru a potom si stanovit svoje osobní priority. Přitom si musíme uvědomit, že mezi krajními polohami, to je v centru města a na samotě v přírodě, existuje mnoho mezipoloh, které ve větší či menší míře kombinují výhody a nevýhody obou variant. A aby to bylo ještě komplikovanější – samozřejmě v obou případech lze bydlet v rodinném domě, nebo v bytě, tedy v prostoru architektonickém.

3.1.1 Varianta A – bydlení ve městě

Výhody:

- Bydlení ve větší komunitě lidí s výraznou blízkostí ostatních a přitom často v anonymitě.
- Snadná dostupnost obchodů a škol i hromadnou dopravou.

- Kulturní aktivity a atrakce v blízkosti.
- Snadná doprava domů i v noci.
- Blízkost velkých dopravních uzlů (nádraží, letiště, přístav).
- Větší možnosti atraktivního zaměstnání v blízkosti bydliště.
- Rychlá dostupnost lékařské péče všech typů.

Nevýhody:

Ne vždy je v blízkosti zeleň, nebo park, zvláště pro děti.

- Dopravní ruch může být nebezpečný, především pro děti.
- Nikdy není úplné ticho (město nikdy nespí).
- Snadná dostupnost obchodů a kulturních akcí zvyšuje finanční zátěž rodiny.
- Anonymita není výhodná v okamžiku, kdy potřebujete pomoc.



Obr. 8 Městská zástavba – okolo mne jsou velké cizí domy a lidé

3.1.2 Varianta B – bydlení na vesnici

Výhody:

- Bydlení v omezené komunitě lidí, kteří se znají a často si dokáží navzájem pomoci.
- Zdravější ovzduší a lepší životní prostředí.

- Děti mají více svobody pohybu v přírodě.
- Blízkost přírody a zeleně.
- Možnost vlastní produkce části potravin.

Nevýhody:

- Děti je neustále potřeba někam dopravovat a dopravovat je i zpátky.
- Do zaměstnání je třeba se obvykle dopravovat autem nebo veřejnou dopravou.
- Vzdálená lékařská péče, úřady a obchody.
- Vyřízení problémů na radnici je jednodušší, ale jakékoli problémy přesahující pravomoci místní radnice vyžadují dopravu do jednoho, někdy i více měst v okolí.
- I za kulturou je potřeba se dopravovat autem, pokud ke kulturnímu vyžití nestačí televize a internet.

Samozřejmě to, co je pro jednoho výhodné, může se jinému jevit jako nevýhodné. Původní velké rozdíly ve stylu života na vesnici a ve městě se velmi rychle zmenšují. I do budoucna lze ale předpokládat, že jeden zůstane. A to je doprava – její kvalita a vzdálenosti – a s tím související časová náročnost na přesuny mezi místem bydlení, místem práce, zábavy, nákupů, úřady a v neposlední řadě dostupnost lékařské péče.

Při základních úvahách doporučuji udělat si svoji tabulku výhod a nevýhod



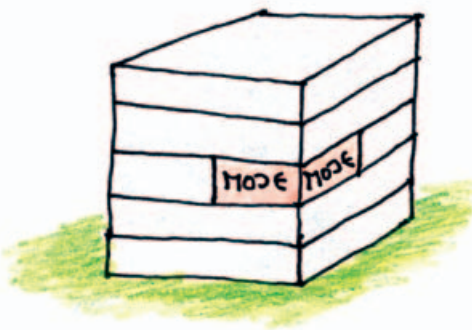
Obr. 9 Vesnická zástavba – okolo mne jsou rodinné domy a zeleň

a společně s partnerem ji podrobně projít a pečlivě zvážit své priority. A po zvážení současných priorit je dobré si zkusit udělat odhad do budoucna. Představy o společném životě se mění s růstem rodiny a stárnutím jejích členů v některých případech velmi zásadně.

3.2 Poloha bytu v architektonickém prostoru

Architektonický prostor je prostor vytvořený architekturou stavby, v níž je bytový prostor umístěn. Každý prostor pro bydlení je součástí stavby a její architektury. Kvalitou architektury stavby je zpravidla určena do značné míry i kvalita bydlení. Prostor pro bydlení je součástí vnitřního prostoru budovy, ale nemusí být jediným vnitřním prostorem budovy.

Tak jako ovlivňuje urbanistická poloha bydlení jeho vlastnosti, ovlivňuje je i poloha prostoru pro bydlení v budově, sousedství a vazba na další prostory budovy. Důležité jsou i parametry a kvalita okolních prostor. To se týká jak prostorů uvnitř budovy, tak i vnějších prostorů v jejím bezprostředním okolí. Rozhodnutí o způsobu, v jakém architektonickém prostoru bydlet, je jedním ze zásadních životních



Obr. 10 Poloha bydlení v architektonickém prostoru

rozhodnutí. Nehodlám zde tvrdit, že jeden typ bydlení je lepší než druhý, měřítka a kritéria hodnocení mohou být různorodá. Pouze je třeba si definovat klady a zápory a zvolit podle svého předpokládaného budoucího životního stylu.

3.2.1 Byt v rodinném domě

Rodinný dům může obsahovat až tři byty. Mohou být samostatné, nebo propojené společnými prostory. Velikost bytů není omezena normativně, pouze záměrem stavitele. Vstup do bytů může být z venkovního nebo vnitřního prostoru rodinného domu.

Obr. 11 Rodinný dům má mnoho podob, každý si může zvolit podle své povahy, kořenů a kapsy ↴ ↱



Vstup z venkovního prostoru je zpravidla přes závětrí a zádveří. Zádveří není nezbytné, je-li konstrukce vnějších dveří natolik kvalitní, že zajistí dostatečné oddělení vnějšího a vnitřního prostoru s minimálním prostupem tepla a zvuku. Závětrí je prostor před vstupem do domu, který je uzpůsoben tak, aby chránil vstupní dveře (před větrem, deštěm, přímým sluncem). Světlá výška obytných místností musí být nejméně 2500 mm.

3.2.2 Byt v bytovém nebo polyfunkčním domě

Počet bytů je omezen pouze podmínkami místa a rozsahem stavby domu. Velikost a charakter bytů může být dle záměru stavitele a není omezen. Vstup do bytů je zpravidla z vnitřního komunikačního prostoru domu. Světlá výška obytných místností bytů musí být minimálně 2600 mm, v podkroví nejméně 2300 mm. Aby stavební objekt mohl být nazýván bytovým domem (obytnou budovou), musí se jednat o stavbu určenou pro trvalé bydlení, ve které alespoň dvě třetiny podlahové plochy připadají na byty, včetně domovního vybavení určeného pro obyvatele jednotlivých bytů (ČSN 73 4301).

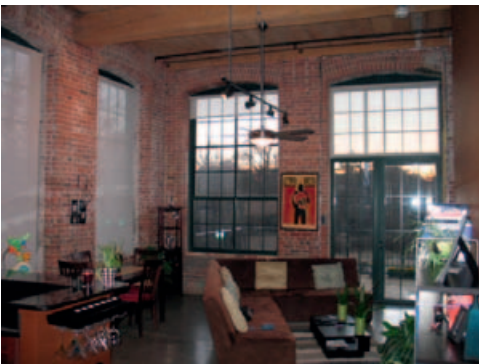
3.2.3 Byt v nebytovém objektu jiného charakteru

I v nebytovém objektu lze vytvořit účelové bydlení, ale je třeba dbát následujících zásad:

1. Bytové prostory musí být přístupné z komunikačních prostor budovy. Podle ČSN 73 4301 by obytná část budovy měla být přístupná z veřejné komunikace.

Obr. 12 Bytový dům není jen mnoho bytů pohromadě, ale umí se i tvářit ➤





2. V bytových prostorách musí být obytné místnosti s přímým osvětlením a větráním a musí být vyřešeny v souladu se všemi normami a zásadami pro řešení bytů v bytovém domě.

Pro tento typ bydlení zvaný „loft“, který pochází z USA a západní Evropy, je charakteristická jeho specifická atmosféra. Obvykle se lofts staví v rámci revitalizace průmyslové zóny jako vestavba do objektů továrních hal a průmyslových objektů. Byty mají neobvyklou prostorovou koncepci a velikost. Na podlahách, stropěch i stěnách se uplatňují specifické materiály. Často jsou to byty vícepodlažní, mezonetové koncepce s velkým a vysokým základním společenským prostorem. Je to bydlení pro nonkonformní jedince, kteří dokáží ocenit specifika takového prostoru a umí je využít k vytvoření svébytné atmosféry.

Lofts vznikají i v Česku v místech, která jsou atraktivní svou polohou a charakterem původní průmyslové zástavby. Je to jedna z možných cest, jak vrátit život do míst bývalých továren v blízkosti městských center při zachování určitého historického dědictví, vizuálního charakteru architektury a její nové atraktivní náplně. Podmínkou úspěchu je dotvoření vnějšího prostředí budov, komunikační schéma místa včetně parkování a zeleně. Atraktivita je dána citlivým skloubením starých a nezbytných nových prvků, správně odhadnutou mírou celkové rekonstrukce a tím i životností celku.

Obr. 13 Lofts jsou bydlením ve specifickém prostředí budovy původně určené k jiné činnosti a je to na nich vidět 